

Kształtowanie postaw ukierunkowanych naprawdę, dobro i piękno, czyli jakie postawy społeczne kształtuje przedszkole.

„Żadne dziecko nie rodzi się istotą uspołecznioną. Staje się nią dopiero pod wpływem oddziaływań środowiska społecznego i własnych doświadczeń”.

(Ł. Muszyńska 1976)

„Rozwijanie poczucia własnej wartości jako osoby, wyrażanie szacunku wobec innych osób...,” „rozwijanie umiejętności nazywania i rozpoznawania wartości związanych z umiejętnościami i zachowaniami społecznymi, np. szacunek do dzieci i dorosłych, szacunek do ojczyzny, życzliwość okazywana dzieciom i dorosłym – obowiązkowość, przyjaźń, radość’.” „kształtowanie u dzieci poczucia przynależności społecznej (do rodziny, grupy rówieśniczej i wspólnoty narodowej) oraz postawy patriotycznej” – to istotne cele wychowania przedszkolnego.

Dzieci wchodzące do grupy przedszkolnej stają się jej członkami. Podczas pierwszych zajęć poznają kodeks przedszkolaka – łączy się to dla nich z nowymi prawami i obowiązkami. Grupy przedszkolne, integrują się – podczas pobytu w przedszkolu dzieci nawiązują interakcje ze swoimi rówieśnikami, poznają określone zasady i normy panujące w społeczeństwie. Ważnym zadaniem nauczyciela jest stopniowe wprowadzanie dziecka w system norm regulujących współzycie w grupie. Zgromadzone przez dzieci doświadczenia są bazą do kształtowania się postaw w obszarach edukacji umysłowej, estetycznej oraz zdrowotnej.

Formy, które kształtują odpowiednie zachowania i postawy u dzieci:

- **Zabawa**
Podstawową formą aktywności dziecka jest zabawa. Najtrwalszy charakter mają doświadczenia, które są wyniesione właśnie z działalności zabawowej. Dzieci podczas zabawy dzielą się rolami, wyznaczają sobie zadania i rozwiązują kwestie sporne. W zabawach konstrukcyjnych dzieci uczą się współdziałania i podporządkowania społecznym sposobom postępowania a także odczuwają radość ze wspólnego tworzenia.
- **Czynności samoobsługowe**
Istotnym aspektem jest opanowanie przez dzieci podstawowych czynności samoobsługowych. Szczególnie ważne jest to, aby dzieci umiały się ubrać, umyć, załatwić potrzeby fizjologiczne czy posprzątać po sobie. Od zawsze ważnym aspektem było zachowanie higieny w przedszkolu. Od pierwszych dni kształtuje się prawidłową technikę mycia rąk. W obecnej sytuacji epidemiologicznej wyrobienie nawyku mycia rąk i zachowania higieny jest nie do przecenienia. Dzieci uczą się odpowiedzialności za własne zdrowie również w innych aspektach, np. dokonywania wyboru zdrowej żywności, podejmowania aktywności fizycznej.

W tej formie należy również pamiętać o funkcji dyżurnego. Funkcja ta pełniona jest w sposób świadomy i nie dla samego dziecka niejako tylko dla całej grupy. Dyżur rozwija takie cechy jak: samodzielność rzetelność i samokontrola.

- Kontakty okolicznościowe - są one spontaniczną i niewymuszoną formą oddziaływania na dziecko. Dzieci mają możliwość poznania nowych ludzi, przeżycia nowych sytuacji co stymuluje rozwój emocjonalny dziecka a to z kolei zwiększa efektywność oddziaływań wychowawczych. Spotkania z seniorami, policją, strażą miejską czy udział dzieci w akcjach charytatywnych (przy wspólnym zaangażowaniu rodziców) pobudzają u dzieci empatię oraz wrażliwość na potrzeby innych (w tym zwierząt).
- Literatura dziecięca
Nieocenioną rolę w kształtowaniu postaw społeczno- moralnych u dzieci pełni literatura dziecięca. Dzięki niej można dokonywać oceny postępowania bohaterów, wczuć się w ich sytuację oraz mieć możliwość przeżywania wraz z nimi.
- Przykład własny
Pamiętajmy, że dzieci uczą się przez naśladownictwo. Tak więc, każdy dorosły, w tym nauczyciel, stanowi dla dziecka wzór osobowościowy, wykorzystuje różne sytuacje do dokonywania przez dziecko wyborów i uczy za nie odpowiedzialności; jest przewodnikiem po świecie wartości. Nauczyciel pomaga także w dokonywaniu przez dziecko oceny zachowania i zjawisk oraz wyciąganiu wniosków. Dzięki temu dziecko uczy się właściwej hierarchii wartości moralnych, poznaje wartości życia ludzkiego, swoje miejsce w rodzinie i środowisku. Oddziaływania wychowawcze podejmowane przez nauczycieli, którzy sami kierują się w życiu i pracy zawodowej zasadami moralnymi, prawdą i dobrem, przyniosą efekty w postaci właściwych postaw społeczno- moralnych dzieci i przygotowania ich do aktywnego uczestniczenia we wszystkich dziedzinach życia.

Zadaniem przedszkola jest wspieranie wychowawczej roli rodziny. Budowanie systemu wartości, pozwoli dzieciom rozumieć świat, żyć wspólnie i współpracować z innymi. Należy pamiętać także o współpracy środowiska rodzinnego dziecka z przedszkolem. Naszym własnym przykładem pokazywać dzieciom dobro, piękno, uczyć je wartości.

Pamiętajmy: „Dzieci są nadzieją, która rozkwita wciąż na nowo, projektem, który nieustannie się urzeczywistnia, przyszłością, która pozostaje zawsze otwarta” (Jan Paweł II).

Opracowała:
mgr Iwona Raćławska

Poniżej umieszczam zbiór literatury
dziecięcej
o tematyce wychowania
do wartości z podziałem na wiek dzieci.

*Zbiór literatury dziecięcej na temat wychowania do wartości
Przewodnik po Dobrych Książkach*

Wiek 0 - 4 lata:

Marta Bogdanowicz (opracowanie) - Rymowanki – przytulanki,

Paulette Bourgeois, Brenda Clark - seria o Franklinie,

Jan Brzechwa - Wiersze i bajki,

Gilbert Delahaye - seria o Martynce,

Danuta Gellnerowa – Cukrowe miasteczko,

Anita Głowińska – Kicia Kocia (seria),

Dimiter Inkiow - Ja i moja siostra Klara (seria),

Czesław Janczarski - Miś Uszatek; Gdzie mieszka bajeczka,

Janosch - Ach, jak cudowna jest Panama (seria),

Astrid Lindgren - Lotta z ulicy Awanturników,

Hanna Łochocka – O wróbelku Elemelku (seria),

Sam McBratney - Nawet nie wiesz, jak bardzo Cię kocham,

Nele Most, Annet Rudolph - Wszystko moje; Co wolno, a czego nie wolno,

Sven Nordqvist – Kiedy mały Findus się zgubił (seria),

Beata Ostrowicka - Lulaki, Pan Czekoladka i przedszkole; Ale ja tak chcę!

Joanna Papuzińska - Śpiące wierszyki,

Eliza Piotrowska – Bajka o drzewie,
Renata Piątkowska - Opowiadania z piaskownicy,
Annie M.G. Schmidt – Julek i Julka (seria),
Annette Steinhauer – Mądra Mysz (seria),
Małgorzata Strzałkowska – Zielony, żółty, rudy, brązowy,
Julian Tuwim - Wiersze dla dzieci,
Wojciech Widłak - Pan Kuleczka (seria);

Wiek 4-6 lat:

Florence Atwater, Richard Atwater - Pan Popper i jego pingwiny,
Hans Christian Andersen – Baśnie,
Wiera Badalska – Ballada o kapryśnej królownie,
Liliana Bardijewska – Zielony Wędrowiec; Moje - nie moje,
Grażyna Bąkiewicz - Kosmiczni odkrywcy - Franio i jego babcia,
Ivona Březinová - Cukierek dla dziadka Tadka 2,
Marcin Brykczyński – zbiory: Jedna chwilka, uczuć kilka; Co się kryje w sercu na dnie; 12 kolorów; 12 miesięcy,
Jan Brzechwa – Pan Drops i jego trupa,
Wanda Chotomska – Wiersze; Pięciopsiaczki,
Carlo Collodi – Pinokio,
Vaclav Čtvrtek - Bajki z mchu i paproci; O gajowym Chrobotku; Podróże furmana,
Szejtrocza Iwona Czarkowska – Biuro zagubionych zabawek,
Barbara Gawryluk - Dżok, legenda o psiej wierności,
Dorota Gellner – zbiory: Przedszkolakom; Czarodziejski świat; Ziewnik; Wiersze dla dzieci,
Eva Janikovszky – Gdybym był dorosły,
Czesław Janczarski – Jak Wojtek został strażakiem,
Grzegorz Janusz – Misiostwo świata,
Hanna Januszewska – O Pleciudze,
Roksana Jędrzejewska-Wróbel – Sznurkowe historie, Maleńkie Królestwo królowy Aurelki, Florka (seria),
Kęstutis Kasparavičius – Mała zima,

Maria Krueger – Apolejka i jej osiołek,
Lucyna Krzemieniecka - O Jasiu Kapeluszniku,
Tadeusz Kubiak – Wiersze na dzień dobry,
Åsa Lind – Piaskowy Wilk,
Astrid Lindgren - Pippi Pończoszanka; Emil ze Smalandii,
Hugh Lofting - seria o Doktorze Dolittle,
Beata Majchrzak - Opowieść o błękitnym psie, czyli o rzeczach trudnych dla dzieci,
Kornel Makuszyński - Przygody Koziółka Matołka,
Małgorzata Musierowicz - Znajomi z zerówki,
Alan A. Milne - Kubuś Puchatek, Chatka Puchatka,
Pija Lindenbaum - Nusia i bracia łośie (seria),
Łukasz Olszacki - Bajka o tym, jak błędny rycerz nie uratował królowny, a smok przeszedł na wegetarianizm,
Joanna Papuzińska – zbiory: Pims, którego nie ma; Wierszyki domowe, Król na wagarach; Pod bajdułę,
Renata Piątkowska - Na wszystko jest sposób; Nie ma nudnych dni,
Gianni Rodari - Bajki przez telefon (w tym Historyjki o Alicji, która zawsze wpadała w kłopoty),
Zofia Rogoszówna – Dzieci Pana Majstra,
Tomasz Samojlik – Żubr Pompik. Tropy na śniegu (seria); Nauczę cię pływać, moja wyderko,
Ulf Stark – Cynamon i Trusia. Wiersze o złości i radości (seria); Jak tata pokazał mi wszechświat,
Małgorzata Strzałkowska - Leśne Głupki; Wiersze do poduchy, Wyliczanki z pustej szklanki,
Anna Świrszczyńska – Dziwny tygrys; O chciwym Achmedzie,
Julian Tuwim – Pan Maluśkiewicz i wieloryb,
Emilia Waśniowska – Kiedy słyhać ptaki,
Danuta Wawilow – Wiersze,
Max Velthuijs - Żabka i obcy,
Katarzyna Ziemińska - Wielka wyprawa pirata Nata;

Wiek 6 - 8 lat:

Heather Amery - Mity greckie dla najmłodszych,

Ludwig Bemelmans – Madeline w Paryżu,

Marcin Brykczyński - Ni pies, ni wydra; 8 podziękowań, Czarno na białym; Skąd się biorą dzieci; Czary,

Jan Brzechwa - Pchła Szachrajka; Szelmostwa Lisa Witalisa; Baśń o korsarzu Palemonie,

Sebastian Cichocki – S.Z.T.U.K.A. Szalenie zajmując twory utalentowanych i krnąbrnych artystów,

Wanda Chotomska - Wanda Chotomska dzieciom,

Jerzy Ficowski – Gałązka z drzewa słońca; Syrenka; Tęcza na niedzielę (i inne wiersze),

Dorota Gellner – Krawcowe; Zając,

Hanna Gill-Piątek, Henryka Krzywonos - Bieda. Przewodnik dla dzieci,

Kamil Giżycki - Wielkie czyny szympansa Bajbuna Mądrego,

Frances Hodgson Burnett - Mała księżniczka,

Stiana Hole - Lato Garmanna,

Tove Jansson - seria o Muminkach,

P.P. Jerszow – Konik Garbusek,

Roksana Jędrzejewska-Wróbel – Kosmita,

Grzegorz Kasdepke – Detektyw Pozytywka,

Erich Kästner - 35 maja; Mania czy Ania,

Ludwik Jerzy Kern - Wiersze dla dzieci; Ludwik Jerzy Kern dzieciom; Ferdynand Wspaniały,

Astrid Lindgren - Dzieci z Bullerbyn; Mio, mój Mio,

Katarzyna Marciniak – Moja pierwsza MITOLOGIA,

Markowska, A. Miłska - Baśnie z dalekich wysp i łądów,

Daniel Mizieliński, Aleksandra Machowiak - D.O.M.E.K.; MAPY,

Edith Nesbit – Pięcioro dzieci i coś; Historia Amuletu; Feniks i dywan,

Anna Onichimowska - Najwyższa góra świata,

Grey Owl - Przygody Sajo i małych bobrów,

Joanna Papużyńska – Asiunia; Nasza mama czarodziejka; zbiory: Król na wagarach; Wędrownie wierszyki,

Roman Pisarski – Wyrwidąb i Waligóra,

Otfried Preussler – Malutka czarownica,

Józef Ratajczak – zbiór wierszy: Miasteczko z plasteliny; W samo południe; Idzie wiosna; Chwile z motylem,

Gianni Rodari – Interesy Pana Kota; Opowieść o Cebulku, Gelsomino w kraju kłamczuchów,
Michał Rusinek – Wierszyki domowe; Wierszyki rodzinne,
Igir Sikirycki – Jak drwal królem został,
Ulf Stark – Czy umiesz gwizdać, Joanno?
Małgorzata Strzałkowska - Rady nie od parady; Wiersze, że aż strach; Gimnastyka dla języka,
Barbara Tylicka - Generał Ciupinek,
Danuta Wawilow, Oleg Usenko – Bajka o stu królach Lulach,
Anne Cath. Westly - 8+2 i ciężarówka; 8+2 i domek w lesie,
Piotr Wojciechowski – Z kufra Pana Pompuła; Bajki żółtego psa,
Praca zbiorowa - Śpiewająca Lipka. Baśnie Słowian Zachodnich;
1

¹ Opracowanie na podstawie stron internetowych:

<https://blizejprzedszkola.pl/wpis-17208.wplyw-zabawy-na-rozwoj-dziecka#>

<https://pm14chelm.szkolnastrona.pl/a,604,ksztaltowanie-postaw-spoecznych-u-dzieci-przedszkolnych>

<https://monitorprzedszkola.pl/artykul/ksztaltowanie-postaw>